

UHUSIANO -TIEDOTE

1-2/1999

Uhusiano-tiedote 1-2/2000

Sisältö:

- 1 Uuden tuhanden alkaessa***
- 2 Georg Pimenoff:
Katoavaa kansanperinnettä?
Morongoron muuttuva katukuva***
- 4 Tiina Kontinen:
Suomalais-tansanialainen kansalaisjärjestö-
kehitysyhteistyö tutkimuskohteena***
- 7 Sieltä täältä***
- 9 Heli Niskanen:
Misitu ni uhai - metsä on elämä
eli heinähiilet lumwezalaisittain***
- 11 Berit Valtonen:
Muutoksia muistikuviin***
- 12 Kaksi kansalaisjärjestöä Morongorossa***
- 14 Elina Puhto:
Suahilin peruskurssi, osa 6***
- 17 Ruahan peruskoulun oppilaat kirjoittavat***
- 20 UHUSIANO r.y:n toimintasuunnitelma vuodelle 2000***

Uuden tuhannen alkaessa

Tämän tiedotteen suuri on juttu on Georg Pimenoffin artikkeli ja valokuvat kauppojen ja liikkeiden mainosmaailmasta. Kiinnostava juttu on myös Heli Niskasen resepti heinähiilistä. Ruahan kylän oppilaat kertovat arkipäivästään ja tulevaisuudensuunnitelmistaan yksinkertaisesti ja toiveikkaasti.

Kesällä pidetään Morogorossa Uhusianon 10-vuotisjuhlaseminaari. Tansaniassa perustetaan uusia kansalaisjärjestöjä ja jo toiminassa olevien järjestöjen joukko on suuri, joten yhteistyökumppaneita on. Kansalaisjärjestöjen toiminta- ja menetettytavat ovat vakiintumassa. Morogoroseminaaria ja Morogoron seudun kansalaisjärjestöjä esitellään seuraavassa tiedotteessa.

Toinen suuri projekti on suahili-suomi-suahili -sanakirja. Seuraavassa numerossa on professori Arvi Hurskaisen ja sanakirjan toimittajien haastattelut, joista selviää millainen on toimitustyön pohjana oleva suahilikorpus ja miten uuden aikainen sanakirja toimitetaan.

Kevättä toivottaa
Uhusianon hallitus

Katoavaa kansanperinnettä? Morogoron muuttuva katukuva

Teksti ja kuvat: Georg Pimenoff

Lihakaupan mainos on tansanialaisittain tällainen.

Morogoron kaupungin katukuva on tullut tutuksi monelle suomalaiselle kansalaisjärjestön kehitysyhteistyöntekijälle. Katukuvan erilaisuuden yksi osa on rakennusten julkisivu.

Ei valomainoksia, ei graffiteja tai valokuvasuurenoksia. Sitä vastoin omaperäisiä seinä- ja kylttimaalauksia.

Maalaukset on tehty suoraan rakennusten seinään tai erilliselle alustalle, yleensä vannerille. Mainos tai liikkeen toimintaan liittyvä maalaus voi käsittää koko rakennuksen ja siihen on yleensä vapaalla kädellä tehty tekstiosuus.

Hulvaton teksti kuvastaa vapaasti yhdistettyjä vaikutteita kuten "Crosscountry Amsterdam air port shopping centre", "You never know restaurant", "Survival music control", "Alaska recording centre" tai "Destiny hair cut".

Morogoron postin ulkoseinää koristavat ylisuuret kirjekuoret ja postimerkit. Ravintoloiden seinät saattavat olla kauttaaltaan

Tässä mainostetaan parturikampaamoa...

... ja tässä ompeluliikettä

ruokalistakuvastoa. Musiikkipaikkoja koristavat M. Jackson, B.B. King, M. Marley, rap-artisti tai muu vastaava ikoni. Liha-kauppojen tai -kioskien seinissä kuvataan ammuvia kyttyräselkäisiä nautoja tai ruhojen paloittelua.

Urheilijoista ovat suosituimpia jalkapalloilijat ja nyrkkeilijät. Ompelijoiden liikkeitä taas kaunistavat tylliunelmiin pukeu-

tuneet rippilapset ja morsiamet. Oman alaryhmänsä muodostavat partureiden ja kampaamojen mainokset, joissa kuvataan eri kampaustyyliä: Concord, Boeng 707, Gentle, Afro, Ford Zip, Ladies Cut, Sempel, Sakola, Sporting way, Down cut, Poule, Barracuda, City Boy, Step, Playboy, Ecomoc tai Kid'n play. Oikeinkirjoituksen ei ole niin väliä kunhan tyyli säilyy.

Toisinaan on taustalla Yhdysvaltojen lippu, eli tyyli-ihmisten unelmavaltio, missä tyyli-ihmisillä on veistokselliset kampaukset. Lisätehosteina on merkinnät *expensive* tai *expert*.

Haastattelemieni mainosmaalaajien mukaan alalle ajautetaan. Tehdään jonkun pyynnöstä muutama työ, jonka jälkeen työtartjoukset jatkuvat. Aikansa töitä tehtyään itseoppineet taiteilijat kokevat julkiset työnsä henkilökohtaisina ja signeeraavat työnsä etunimellään.

Varhaisimmat Morogorosta löytämäni signeeraukset ovat vuodelta 1994. Työmäärien lisääntyessä on syntynyt mestarioppipoika -työpareja, maalaus-tyylisuuntia, pieniä trendikoulukuntia ja jopa yksi signwriter-kioski (kilpimaalaamo).

Onko kuitenkin aika ja teknologia ajamassa mainostaiteilijoiden ohii? Oireellista on, että syksyllä 1998 saatoin todeta Coca- ja Pepsi-Colan kookkaiden tienvarsimainosten muuttuneen teollisesti valmistetuiksi, ja osa kioskien kylkiin kiinnitetyistä mainoksista oli A4-värikopioita.

Tiina Kontinen

Suomalais-tansanialainen kansalaisjärjestö-kehitysyhteistyö tutkimuskohteena

Tammikuussa 1999 käynnistyi Suomen Akatemian rahoittama tutkimushanke: "Kohden jaettua asiantuntijuutta. Suomalais-tansanialainen kansalaisjärjestö-kehitysyhteistyö toimintana."

Tutkimus on Helsingin yliopiston Kehitysmatutkimuksen laitoksen sekä kasvatustieteen laitoksen alaisen Toiminnan teorian ja kehittävän työntutkimuksen yksikön yhteisprojekti. Tutkimuksessa sovelletaan toiminnan teorian ja kehittävän työn tutkimuksen lähestymistapaa, jota on menestyksellisesti aikaisemmin käytetty työelämän tutkimukseen nk. kehittyneissä maissa, uudelle alueelle, jossa merkittäviä ominaispiirteitä ovat toiminnan vapaaehtoisluonne sekä monikulttuurinen toimintaympäristö. Tutkimuksessa työskentelevät tutkija Tiina Kontinen Helsingin yliopistosta sekä tutkija Eustella Bhalusesa Dar es Salaamin yliopiston Aikuis-koulutuksen ja neuvontapalvelujen laitok-selta.

Kansalaisjärjestöt kehitysyhteistyössä

Kansalaisjärjestöjen rooli kehitysyhteis-työssä on tullut yhä tärkeämmäksi vii-meisten kahden vuosikymmenen aikana.

Eräät tutkijat, kuten esimerkiksi norja-lainen Terje Tvedt, ovatkin nimenneet 1980-luvun kehityksen "kansalaisjärjes-töjen vuosikymmeneksi". Suomessakin ul-koministeriön kehitysyhteistyöosaston myöntävät varat kansalaisjärjestöjen kehi-tysyhteistyöhön ovat jatkuvasti nousseet. Kansalaisjärjestöjen toiminnan nähdään tukevan kehitysmaiden kansalaisyhteis-kunnan toimintaa ja demokratian edistä-mistä. Tämän lisäksi kansalaisjärjestötoi-minta antaa suomalaisille aktivisteille mahdollisuuden ruohonjuuritason kontak-teihin kehitysmaissa ja lisää siten suoma-laisten tietoisuutta kehitysmaista.

Vuoden 1996 valtioneuvoston kehitys-yhteistyön periaatepäätöksessä yhdeksi suomalaisen kansalaisjärjestötyön tuke-misen perusteeksi nouseekin globaalin so-lidaarisuuden edesauttaminen.

Kansalaisjärjestöt Tansaniassa

Kansalaisjärjestöjen roolin korostaminen kehitysyhteistyössä ja lisääntyneet määrä-rahast kansalaisjärjestöjen toiminnalle ovat johtaneet myös kansalaisjärjestöjen määrän räjähdysmäiseen nousuun nk. kolmannen maailman maissa. Kansalaisjärjestöt tarjo-avat palveluja, joita yhteiskunta ei pysty

tuottamaan; ne toimivat eräänlaisina "demokratiakouluina" kansalaisille sekä joissakin tapauksissa jonkinlaisena vastavoimana valtion organisaatioille.

Myös Tansaniassa yhteiskunnan demokratistoitumisen ja avunantajien kansalaisjärjestöjä suosivien linjausten myötä kansalaisjärjestöjen määrä on kasvanut roimasti muutaman viime vuoden aikana. Esimerkiksi maaseuduilla kansalaisjärjestöt ovat osittain korvanneet perinteisen, valtion organisoiman maatalousneuvonnan. Tällä alueella kansalaisjärjestöjen vahvuutena on kokonaisvaltaisen maaseutukehityksen tukeminen verrattuna valtion neuvojien pyrkimyksiin kehittää pelkästään maatalouden työtapoja.

Kansalaisjärjestökulttuuri on Tansaniassa verrattain uutta, ja monet kansalaisjärjestöt kamppailevatkin ristiriitaisten roolien kanssa. Toisaalta kansalaisjärjestöt ajavat köyhimpien asiaa ja haluavat aidosti parantaa elinolosuhteita, mutta toisaalta monet kansalaisjärjestöt toimivat rahan keruukanavina, joiden yksi tärkeä tehtävä on työllistää jäsenistöään.

Suomalais-tansanialainen kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyö

Tansania on yksi varhaisempia niin Suomen virallisen kuin kansalaisjärjestökehitysyhteistyönkin kohteita. Lähetysjärjestöt aloittivat työnsä Tansaniassa 1940-luvulla, ensimmäiset kehitysjoukkolaiset lähtivät Tansaniaan vuonna 1968. Edelleen vuonna 1998 Tansania oli tärkein suomalaisten kansalaisjärjestöjen toimintamaa. Ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyöosaston hankeluettelon mukaan Tansaniassa oli viime vuonna meneillään 42 erilaista projektia, joita hoiti 26 eri suomalaista kansalaisjärjestöä. Tansanian sisällä suu-

rin suomalaisten projektien keskittymä oli Morogoron seudulla. Vuonna 1998 Morogorossa oli meneillään 22 suomalaisprojektia, joille myönnetty avustus yhteensä ylitti kolme miljoonaa markkaa.

UHUSIANO tutkimuskohteena

Morogoron seudun kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön tekee mielenkiintoiseksi niiden erityislaatuinen historia – monet edelleen käynnissä olevista projekteista ovat saaneet alkunsa 1980-luvun loppupuolella järjestetyn suomalais-tansanialaisen työpajan seurauksena. Projektit ovat paljolti perustuneet henkilökohtaisiin suhteisiin, ja luoneet näin arvokasta molemminpuolista ymmärrystä ja kulttuurivaihtoa suomalaisten ja tansanialaisten välillä. Vuosien kuluessa toiminta on laajentunut ja on joitakin uusia kehityslinjoja järjestöjen toiminnassa on ollut havaittavissa. Ensimmäinen askel toiminnan muutoksessa oli yhteistyöjärjestön, UHUSIANO:n perustaminen koordinoimaan yhteistyötä ja yhteistyötä koskevaa koulutusta. Pienten kansalaisjärjestöjen voimana on nykyaikana muutenkin niin suosittu verkostoituminen, jonka avulla pieniä resursseja voidaan joustavasti yhdessä käyttää. Suomalaiset kansalaisjärjestöt ovat myös pyrkineet etsimään yhteistyöjärjestöjä Morogoron seudulta, apuna tässä on ollut UHUSIANO:n sisarjärjestö, UNGO. Verkostoitumisen lisäksi on joissakin projekteissa alettu käyttää uusia välineitä projektisuunnitteluun, esimerkkinä Logical Framework –lähestymistapa. Suunnitteluvälineiden käyttö lienee keskeisessä roolissa jatkossakin, edellyttäähän uusi, vuoden 2000 hakukierroksella koeikäytössä oleva KYO:n hanketuen käsikirja entistä suurempaa panostusta suunnittelu-

vaiheeseen myös kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöprojekteissa.

Tutkimuskohteina Viittakiven Tuki ja Vanhustyön keskusliitto

Toiminnan teoreettisen tutkimuksen lähtökohta on käytäntö, eli se mitä kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyössä ruohonjuuritasolla tapahtuu. Mistä projekti-ideat tulevat ja miten projekteja luodaan ja rakennetaan yhteistyössä eri osapuolten välillä? Miltä kehitysyhteistyöprojekti eri osallistujien silmillä katsottuna näyttää? Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten nykyiseen tilanteeseen on tultu, mikä on nykyisen toiminnan historiallinen kehityskaari sekä se, millaista toiminta on tällä hetkellä ja millaisia ituja tulevasta kehityksestä tämänhetkinen toiminta sisältää. Kiinnostavaa on seurata sitä, miten verkostoituminen ja uusien välineiden käyttö näkyy käytännön toiminnassa. Tätä tilannetta tutkitaan muuttamien tapaustutkimusten valossa. Vuonna 1999 esitutkimusvaiheessa seurataan Viittakiven Tuki ry:n työleirien suunnittelua ja toteutusta sekä Vanhustyön keskusliiton uuden projektin suunnitteluvaihetta.

Tutkimustulokset

Tutkimustulokset antavat kuvan siitä millaista kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyö käytännön tasolla on. Tutkimuksen tulokset kertovat siitä, millaista on toimia hyvän asian puolesta hyvinkin rajallisin taloudellisin ja henkilöstöresurssein, millaisia ongelmia käytännön työssä esiintyy ja miten niitä ratkaistaan. Tutkimusten tulosten on tarkoitus tarjota yhä kasvavalle kansalaisjärjestökentälle välineitä oman toimintansa tarkasteluun ja kehittämiseen sekä

etenkin pienille kansalaisjärjestöille sopivia kehitysyhteistyöprojektien seuranta- ja arviointimenetelmiä. Tutkimusprosessi on itsessään osallistava, tutkimusprosessin eri vaiheissa aineiston analyysistä keskustellaan yhdessä tutkimukseen osallistuvien järjestöjen – niin suomalaisten kuin tansanialaistenkin – kanssa.

Taustatietoa tarvitaan – kerro kokemuksistasi

Tapaustutkimusten tueksi tutkimusprojektissa kerätään laajemminkin tietoa siitä, millaisia kokemuksia suomalaisilla kansalaisjärjestötoimintaan osallistuneilla ihmisillä on tästä toiminnasta. Olemme kiinnostuneita Teidän, kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyössä mukana olleiden mielipiteistä ja näkemyksistä siitä, millaista tämä toiminta on ja miten sitä voisi mielestänne kehittää.

Kirjoita omista kokemuksistasi! Kerro siitä, milloin ja millaisessa toiminnassa olet ollut mukana ja miten itse olet kokenut osallistumisen tähän toimintaan, mitä osallistuminen on sinulle antanut? Lisäksi olemme kiinnostuneita siitä, mistä kokemuksesi mukaan erilaiset projekti-ideat ovat syntyneet ja keitä projektien suunnitteluun on osallistunut? Millaisia tulevaisuuden haasteita omalla ja edustamasi järjestön toiminnalla mielestäsi on?

Mielipiteet ovat luottamuksellista tutkimusmateriaalia ja ne käsitellään nimettöminä. Mielipiteet voit lähettää postitse tai sähköpostitse osoitteeseen:

Tiina Kontinen, Toiminnan teorian ja kehittävän työntutkimuksen yksikkö, PL 47, 00014 HELSINGIN YLIOPISTO. Sähköposti: tiina.kontinen@helsinki.fi.

Johnson Jakob Mluge

Johnson Mluge hymyilee usein vaikeuksisakin, mutta nyt Johnson hymyilee erityisesti syystä. Heinäkuussa 1999 hän meni naimisiin Marjun kanssa. Hääkuvan kyhkseen nuoripari on kirjoittanut: On ihana kahden jatkaa elämänsä matkaa.

Johnson tuli Suomeen 4 -5 vuotta sitten. Ensimmäisen vuoden hän opiskeli Viitikkivessä. Hänen varsinainen opinahjonsa on Lahden taideinsituutti, josta hän valmistuu piakkoin. Opiskelun ohessa Johnson johtaa ja harjoittaa tanssi- ja akrobatiaryhmää, joka kiertää esiintymässä eri puolilla Suomea. Akrobatia on varmaan veren perintö: Johnsonin perheellä Morogorossa on katuslapsista koostuva tanssi- ja akrobatiaryhmä.

Kirkas virkattu rastamyssy on Johnsonin tavamerkki. Morogorossa hänen äitinsä virkkaa niitä myytäväksi.

Uhusianolaiset tuntevat Johnsonin tiedotuslehden kuvittajana. Monen lehden kansi on ollut Johnsonin suunnittelema, samoin ornamentit ja tansanialaista arkipäivää kuvaavat piirrookset. Onnentoivotuksemme tulevat sydämen pohjasta.

EP

*"Ihana on kahden jatkaa elämänsä matkaa",
kiittäen Marju ja Johnson*

Suahilin sanakirja tekeillä

Uhusianon kesäkokouksesta vuonna 1997 alkoi suomi-suahili-suomi-sanakirjan elämä. Sanakirjan tarpeesta ei kenelläkään ole epäilystä. Tarvitsijakunta on laaja ja monille kulttuurin aloille ulottuva: Itä-Afrikan kehitysyhteistyössä mukana olevat ihmiset, yliopiston opiskelijat, kielten harrastajat Suomessa, yhteistyökumppanit Tansaniassa.

Helsingin yliopiston Aasian ja Afrikan kiel-

ten ja kulttuurien laitos antoi hankkeelle tukensa. Sanakirjan toimittajat saivat käyttöönsä laitoksen suahilikorpuksen eli tietokannan.

15 vuoden aikana kerätyn ja jatkuvasti kartutettavan korpuksen kehittäjä on professori Arvi Hurskainen.

Sanakirjan toimitustapa on moderni. Tietokannasta on poimittu noin 10 000 yleisintä sanaa. Tätä luetteloa täydennetään

niiden alojen sanastoilla, jotka ovat tärkeitä mutta eivät mahdu yleisimpien joukkoon.

Toimitustyön aloittivat filosofian maisterit **Marjukka Pesari** (nykyisin Pajunen) ja **Riikka Halme**. Myöhemmin ryhmään liittyi **Anu Luukkonen**.

Sanakirjan toimitustyön alkamisvuonna 1998 rahoitus saatiin KYO:lta tiedotustukimäärärahoista, samoin vuonna 1999. Myös vuodeksi 2000 on anottu tiedotusturkirahoja.

KYO:n rahoitus ei kuitenkaan ole riittänyt katkeamattomaan työskentelyyn. Vuonna 1999 toimittaminen keskeytyi useaksi kuukaudeksi, mutta tällä hetkellä näyttää siltä, että vuoden 2000 aikana toimitustyö saadaan loppuun. Kustannusyhtiö Gaudeamuksen kanssa on jo hankkeen alkuvaiheessa tehty esikustannussopimus. Sanakirjan ilmestymisajankohdaksi kaavailaan vuotta 2001.

Uhusianolla uusi jäsenjärjestö Myös vanhukset Suomi–Tansania -yhteistyön piiriin

Vanhustyön Keskusliitto on Uhusianon uusin jäsenjärjestö. Siihen kuuluu 320 yhdistystä, joilla jokaisella on alueellista vanhusten hoitoon ja virkistykseen liittyvää toimintaa.

Viime vuonna alkoi myös kolmivuotinen yhteistyöhanke morogorolaisten vanhusten aseman parantamiseksi.

Kesäkuussa 1999 hankkeen kolmen osapuolen välillä käytiin ensimmäiset neuvottelut. Vanhustyön keskusliiton kumppaneina ovat Morogoro Organization for Retired Professionals and Elderly People, ORP sekä sisarjärjestömme Union of Non-Governmental Organizations in Morogoro, UNGO.

Osapuolia edustava työryhmä kokoontui kesällä neljän viikon ajan Morogorossa suunnittelemaan kuuden viikon pilottikurssia, joka on tarkoitettu pitämään kesällä 2000 ammattinsa jättäneille morogorolaisille eläkeläisille.

Kurssin tarkoituksena on auttaa näitä eläkeläisiä parantamaan kestävämmän huo-

noa taloudellista tilannettaan. Suunnittelutyöryhmä valitsi kurssin sisällön sekä kaksi kurssikeskusta, joiden tehtävänä on toteuttaa kurssisuunnitelma.

Työryhmän jäsenet olivat myös yhteydessä koulutuksesta ja yhdyskuntakehityksestä vastaavien viranomaisien kanssa niin paikallisella kuin valtiollisellakin tasolla. Viranomaiset kutsuttiin seuraamaan hanketta ja sen tuloksia.

Neuvottelujen tuloksina solmittiin hankesopimus, jossa määritellään kunkin osapuolen velvollisuudet ja vastualueet. Työskentelykauden päätteeksi järjestettiin tilaisuus, jossa hankesuunnitelma esiteltiin julkisesti.

Työryhmän jäseniä olivat Brad Absetz ja Jaakko Tuomi Vanhustyön Keskusliitosta, Sylvery Ishuza, Elisa Mushendwa ja Robert Simba ORP:sta sekä Felistas Kalomo UNGO:sta.

*Teksti ja piirroksat:
Heli Niskanen
Stormi, Vammala*

Misitu ni uhai - metsä on elämä eli heinähiilet lumwezalaisittain

Ties monettako kertaa kapuan polkua ylös Hombozaan. Joka kerta vuorille nousu on käynyt voimille, mutta tällä kertaa erityisesti, sillä polun varrella ei ole enää ainuttakaan puuta tarjoamassa varjoaan levähdyspaikaksi väsyneille kulkijoille.

Ylhäällä kylissä rakennetaan ahkerasti. Lukuisia tiilenpoltouuneja on noussut eri puolille. Polttopuuta kuluu, puuta kaatuu. Naisten polttopuun keruumatkat ovat entisestään pidentyneet.

Tulikäärmeet kiemurtelevat yhä öisillä rinteillä. Vuorilla palaa yhtä usein kuin ennenkin, milloin mistäkin syystä. Kun kyselen miksi, saan erilaisia vastauksia riippuen siitä keneltä kysyn: "pitkä kuiva heinä poltetaan pois", "raivataan peltoa viljeltäväksi", "pyydetään Mulungulta sadetta", "varomatonta tulen käsittelyä", "ihmiset eivät välitä"...

Naisten metsitysprojehtin, Morogoro Women-Focused Afforestation Project, metsänhoito-ohjelma ulottui 1990-luvun alussa myös Hombozaan, ja juuri MWAPin työntekijöiden kannustamina kyliin syntyi useita metsänhoitoyhmiä. Monet niistä

ovat ehtineet hajota. Kyläläisten työtaakka on muutenkin raskas, heitä on ollut vaikea motivoida jatkamaan työtä, josta tuotto on odotettavissa vasta vuosien päästä. Myös tuli on saattanut tuhota yhdessä yössä koko siihenastisen työn: nuoren taimikon.

Tuottava taimikko

Kikundi cha ustawishaji misitu Homboza, joka tunnetaan paremmin "Ronjeni Kipiran ryhmänä", jatkaa edelleen toimintaansa Lumwezassa.

Ryhmässä naiset ja miehet ovat yhdessä järjestäytyneet osuuskunnaksi, jossa työt myös suunnitellaan yhdessä. Ryhmän puheenjohtaja esitteli tyytyväisenä istuttamaansa nuorta taimikkoa, joka tuottaa jo hiukan polttopuuta. Uusi, vuoden ikäinen taimikko on varttumassa. Lumwezalaiset ovat kasvattaneet mm. eucalyptuksen, mkanden, mtikin, hedelmäpuiden ja ananaksen taimia. Pelloille on istutettu typeä tuottavaa mzindaliwaa (Sesbania sesbania).

Taimenkasvatus- ja metsänistutustyönsä lisäksi ryhmäläiset ovat lähteneet ennakoluulottomasti kokeilemaan erilaisia polttopuun säästökeinoja. Muutama ryhmän naisista lähti Morongoroon opiskelemaan puuta säästävien liesien valmistamista ja

käyttöä. Savi on kylän naisille tuttu materiaali, ja niinpä heillä on nyt uudessa yhteiskeittiössään savesta omin käsin taidokkaasti valmistettu "Kilakala-liesi", joka kulluttaa vain puolet siitä polttopuun määräästä, mikä tarvittaisiin keitetessä perinteisellä kolmen kiven liedellä.

Kaupunkilaisten käyttämät puuhiilet ovat

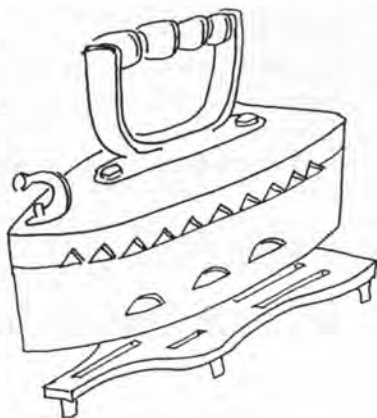

kyläläisille liian kalliita, mutta jo pari vuotaa on Lumwezassa käytetty hieman vaivannäköä vaativia, lämpöarvoltaan oivallisia "heinähiiliä". Kun lumwezalainen opasti stormilaista niiden valmistuksen saloihin oli resepti seuraavanlainen:

Heinähiilet lumwezalaisittain näitä tarvitaan:

**vettä
mbamian (okran) lehtiä
kuivaa savea
roskakasa (heiniä, pavunkuoria
ym. keittiötähteitä)**

1. Sytytä roskakasa, anna palaa hetken,

sammuta pirsrottamalla vettä nuotion päälle etteivät roskat ehdi palaa tuhkaksi.

2. Kiehuta vesi ja mbamian lehdet. Saat liimaisen kiisselin, joka toimii sideaineena.

3. Nosta astia nuotiolta ja lisää roskakasan hiiltyneet tähteet sekä kuiva savi. Valmiin puuron tulee olla niin sakeaa, että sitä voi pyöritellä käsissään.

4. Muotoile massasta pienen kananmunan kokoisia palleraita - ne sopivat hyvin silitysraudan sisälle. "Morongoroliettä" varten kannattaa valmistaa kookkaampia möykkyjä.

5. Asettele valmiit pallerot esimerkiksi säkikikankaan päälle varjoisaan ilmavaan paikkaan kuivumaan 3-4 vuorokaudeksi, jonka jälkeen ne ovat valmiita käytettäväksi.

Kotona Stormissa ajattelin mbamian sijaan käyttää raparperinlehtiä - ovat joutuisampia kerätäkin...

Muutoksia muistikuviin

- enemmän sinistä, vähemmän vihreää

Viidessä vuodessa Tansaniassa on tapahtunut huomattavia muutoksia. Yhteiskunnallisesti on maailmanpankin ja Kansainvälisen valuuttarahaston vaatimuksesta siirrytty monipuoluejärjestelmään, joka vielä hakee oikeita uomiaan. Ikiaikainen klaanijärjestelmä toimi siirtomaavallan aikana, se toimi vielä itsenäisyyden alkaessa 1961.

Maassa oli tosin vain yksi puolue, mutta se oli koko kansan puolue ja vaikuttaja, aivan toisin kuin länsimaissa. Kun siis valuuttalainojen turvaamiseksi Tansaniassakin siirryttiin monipuoluejärjestelmään, ei ihmisillä ollut ilmeisestikään selvää käsitystä mitä heiltä odotettiin. Puolueita kylä perustettiin, mutta niiden ohjelmista oli vaikea löytää eroja.

Mutta muutoksia on tapahtunut pienemmissä asioissa, sellaisissa joihin vierailija törmää. Enää ei ole pakko levitellä paksumaa setelinippua: nyt on entisten 200, 500 ja 1000 shillingin lisäksi olemassa myös 5000 ja 10.000 shillingin seteleitä.

Kolikkoja on nykyisin 10, 20, 50 ja 100 shillingin arvosta, mutta jos mikään niistä ei käy puhelinautomaatteihin niin puhelin-kortti käy. AGG sekä sikäläinen Sonera, TTCL, myyvät eri hintaisia kortteja, joita voi käyttää myös Suomeen soittaessa.

Katukuvaan on tullut uusia kylttejä: Pepsi ja Coca-Colan valtataistelu näyttää kovalta. Lähes kaikki pienet kaupat, kioskit ja kuppilat ovat saaneet painetun kyltin vanhojen, meidän mielestämme hienojen käsinmaalattujen taideteosten tilalle. Pepsi vasta keinon on keksinyt. Kyltissä on tietysti oikein isolla juoman logo, mutta sen alla komeilee valkoisin kirjaimin paikan tai omistajan nimi.

Sihteeripalvelut - valokopiot, faksi, sähköposti, nidonta - on uusi ilmiö. Tällaisia palveluja tarjoavia yrityksiä toimii usein hotellien yhteydessä, mutta myös omina kauppoina. Kopioita voi myös saada esimerkiksi kirjakaupoista.

Kielteisiä asioita on niin sanotun kehityksen seurauksena muovin lisääntyminen. Toreilla ja myyntikojuillakin pakataan ostokset nykyään sinisiin muovipusseihin. Ne jäävät tienvarsille, jotka näyttävät huomattavasti roskaisemmilta nyt kuin mitä viiden vuoden takainen muistikuvani näyttää.

Eikö jokin yhdistys tai yhteisö voisi aloittaa tienvarsien jätteiden poistoprojektia? Suuri pettymys oli nähdä Uluguru-vuoret. Ne olivat siintäneet muistikuvissani niin kauniina - minunhan ei tarvinnut siellä liikkua päivittäin niin kuin paikalliset. Heille vuoret ovat vain hankalat kulkea ja viljellä, eivät he ehdi pysähtyä ihailemaan niiden kauneutta.

Nyt siis vuoret olivat ruskeat, paljaat. Joku yritti lohduttaa että se johtui vain vuodenajasta, kaikki on kuivaa ja ruoho kuollutta. Mutta eräänä päivänä näin vuoret vähän eri kulmasta kuin aikaisemmin, ja silloin sydämessäni läikähti: juuri tuolta ne olivat näyttäneet silloin viimeksi! Näin ilmeisesti sellaisen osan vuoria, joihin ei helposti päässyt. Siellä oli vielä puita.

Viikon aikana näkyi ainakin neljänä iltana metsäpaloja vuorenrinteillä. Joskus liekit näyttivät palavilta poluilta, ja saattoi todella uskoa että siinä paloi vain kuivaa ruohoa. Mutta toisinaan palo yltyi niin, että siinä kyllä meni metsää mukana.

BV

Kaksi kansalaisjärjestöä Morogorosta

Esther Chissunga ja Rose Maeda olivat keväällä 1999 Suomessa Iisalmen kehupajan vieraina. He olivat mukana myös Uhusianon kevätkokouksessa 25.4.1999 kertomassa järjestöistään.

Seuraavassa ovat referaatit heidän puheenvuoroistaan.

Morogoron ympäristönsuojelujärjestö: Avainsana on kouluttaminen

Esther Chissunga, MOECO:n puheenjohtaja (Morogoro Environmental Conservation Organisation, Morogoron ympäristönsuojelujärjestö).

MOECO on epäpoliittinen ja uskonnollisesti riippumaton kansalaisjärjestö. Se toimii Morogoron alueella, mutta haluaisi laajentaa toiminta-alueitaan kouluttamalla. Monet ihmiset eivät tiedä, miten säästää luontoa ja suojella sitä, monet ihmiset tuhoavat luontoa tahallaan tai välinpitämättömyytään. Sen vuoksi tarvitaan ympäristöasioiden kasvatuskeskus, jossa on saatavilla asennekoulutusta sekä tietoa siitä, miten käytännössä toimitaan. Kasvatuskeskusta suunnitellaan ihmisille, joilla ei ole korkeaa koulutusta.

MOECO:n toiminta on vapaaehtoistyötä, jäseneksi liittyvä maksaa 5 000 shillingin liittymismaksun ja lisäksi jäsenet maksavat 1 000 shillinkiä jokaisen suunnitteilla olevan hankkeen toteuttamiseksi. Tukea ei saada muilta tahoilta paitsi kuljetusapua piirikunnan toimistosta. Jäseniä MOECO:ssa on 30, niistä aktiivisia 18. Maksut ovat monille jäsenyyttä suunnitteleville liian suuria. Aluksi jäsenet kokoontuivat joka lauantai, nykyisin kahdesti kuukaudessa.

MOECO järjestää kylissä asukkaille käytännöllistä ja konkreettista koulutusta. Puunhakkuun ja metsäpalojen takia metsä on hävinnyt suurilta aloilta. MOECXO pro-

pagoi tiettyjen, nopeasti kasvavien puulajien istutusta. Morogoron viljavilla alueilla on puulajeja, jotka kasvavat hakkuukelpoisiksi 1 - 2 vuodessa. Nopeakasvuisten puiden istuttaminen vähentää naisten työtaakkaa, kun polttopuita ei tarvitse hakea kaukaa, jäljellä olevat metsät säästyvät ja istutetut puut hidastavat eroosiota. Taimitarhoista sai aikaisemmin puuntaimia ilmaiseksi, mutta nyt niistä peritään maksu. Kuluvan vuoden aikana MOECO on aloittanut Tununguon kylän suojeluohjelman (Tununguo community based conservation program). Tununguo on lähellä Morogoroa sijaitseva luonnonsuojelualue, josta hallitus ei ole pitänyt huolta. Alueella on metsästetty luvalla ja ilman lupaa ja puita on hakattu. Kyläläiset eivät ole hyötäneet mitään, koska muilta alueilta tulevat metsästäjät ja puunkaatajat eivät ole maksaneet kyläläisille, vaikka se on ollut tarkoitus. Asian selvittämiseksi on kerätty perustietoja alueen tilanteesta. Tietojen hankinnan jälkeen MOECO keskustelee kaikkien kyläläisten kanssa ongelmista. Keskustelujen perusteella uskotaan ja toivotaan löytyvän tie ratkaisuun tai ratkaisuihin, joiden avulla kylän elinmahdollisuudet saadaan tolalleen.

Uhusianon kokouksessa läsnä ollut Kepan kehitys- ja kulttuurisihteeri Matti Lahtinen kysyi, mitä tarkoittaa se, että eteläafrikkalaisia liikemiehiä on ostanut eläintensuo-

Morogoron naisten tukirahasto: Ruokaryhmä, ompelijaryhmä, kodin rahatalousryhmä

Rose Maeda, MWTF:n puheenjohtaja (Morogoro Women Trust Fund, Morogoron naisten tukirahasto). Rose Maeda on koulutukseltaan ravintokemisti:

MWTF alkoi toimia vuonna 1995 Morogoron alueella ja se rekisteröitiin samana vuonna.. Toimintaa oli aloittamassa viisi naista ja yhdistyksen perustajajäseniä oli 15. Tällä hetkellä jäseniä on 40, niistä aktiivisia 20. Työtä tehdään vapaaehtoisesti ja jokainen jäsen maksaa yhdistykselle 10 000 shillinkiä vuodessa, jotta toiminta voisi jatkua.

MWTF:n pääteema on naisten aseman parantamisen. Kotityöt kuormittavat naisten elämää ja koulutus on vähäistä. Naisten tarkoitus oli pysyä hoitamassa kotia. Vain harvat miehet osallistuvat lasten kasvatukseen tai muihin kotitöihin. Naisten ei myöskään sallittu osallistua kodin rahatalouden hoitoon. Toiminnan alkuaikoina joukko naisia järjestäytyi ryhmiksi, jotka suunnittelivat naisten työtaakan helpottamista kehittämällä työtapoja, mm. kehittämällä uuneja joissa ei tarvita polttopuita. Ryhmäläiset kouluttivat naisia myös kodin rahatalouden hoitoon selkeillä ja yksinkertaisilla menetelmillä.

Nyt toiminta on järjestäytyneempää. Ryhmiä on kolme.

jelualueita. Mama Chissunga vastasi, että tällainen toiminta on mahdollista, jos yritys pitää huolen, että asukkaiden elinolosuhteet eivät vaarannut. Jo ennen kuin alueita oli myyty, eläimet olivat kadonneet alueelta, koska maa oli otettu viljelykseen.

Yksi ryhmä keskittyy ruokatuotteiden prosessointiin. Ruokaryhmä tuottaa kymmenkuntaa eri tuotetta, mm. viiniä, mangopikelsiä ja jauhosekoitusta, jossa on jauhettua riisiä, maissia, soijapapuja, hirssiä ja maapähkinöitä. Jauho on ravitsevaa ja erityisen sopivaa lapsille ja vanhuksille. Ruokaryhmässä on 17 naista.

Toinen naisryhmistä on ompelijaryhmä. Sen jäsenet ompelevat vaatteita, painavat batiikkia ja ompelevat ja kirjovat koriste-tekstiilejä. Ryhmällä on käytössä yksi ompelukone.

Kolmas ryhmä on liiken naisten ryhmä, jonka jäsenet opettavat naisille kodin liiketaloutta, kirjanpitoa ja markkinointia yksinkertaisella, ymmärrettävällä kielellä. Tämä ryhmän jäsenet maksavat yhdistykselle kuukausittain 2 000 shillinkiä.

MWTF:n tulevaisuuden tavoite on saada yhteinen tila ryhmille. Ruoan jatkojalostajat tekevät työtä kotonaan. Se ei ole hygieenistä. Valtion virallista hyväksyntää TBC-sertifikaattia ei saa, jos ei ole erityistä tuotantotilaa. Ilman sertifikaattia tuotetta ei voi myydä ulkomaille. Sertifikaatin saaminen on myös monen muun yhdistyksen kuin vain MWTF:n ongelma.

Toinen tulevaisuuden tavoite on aurinkokuivuri, jotta kuivattujen hedelmien tuotanto voitaisiin aloittaa. Sadekauden kosteudessa hedelmät eivät kuivu toivotulla tavalla.

MWTF:n suunnitelmissa on aktiviteetti joka viikonlopulle. Yhtenä esimerkkinä mama Maeda mainitsi juhlat, joita Morogorossa pidetään riittämiin. Esimerkiksi häissä MWTF:n naisryhmät voisivat vuorotellen hoitaa koristelun.

Elina Puhto:

Suahilin peruskurssi

Osa 6

Infinitiivi

Suahilissa verbin perusmuodon tunnus on *ku-*. Suomessa infinitiivi on *-a* tai *-ä*-loppuinen (tehdä, lukea, saada, ymmärtää), ruotsissa infinitiivin tunnus on *att* (*att göra, att få, att läsa, att förstå*), englannissa *to* (*to do, to get, to read, to understand*), saksassa *zu* (*zu tun, zu bekommen, zu lesen, zu verstehen*). Suahiliksi nämä esimerkit ovat *kufanya, kupata, kusoma, kufahamu*. Kun verbiä käytetään lauseessa, infinitiivin tunnus jää yleensä pois. Myöskään sanakirjoissa *ku-*tunnusta ei kirjoiteta, vaan sen tilalla on tavuviiva tai lyhennys *v.* sanasta verbi: *—fanya* tai *fanya (v.)*.

Suurin osa suahilin verbeistä on monitavuisia, mutta muutamia yksitavuisia verbejä on myös. Niissä infinitiivin *ku-*tunnus säilyy taivutettaessa myönteisissä lauseissa ja myös osassa kielteisiä muotoja. Yksitavuisissa on muutamia hyvin tavallisia verbejä, esim. *kula* (syödä), *kunywa* (juoda), *kuja* (tulla), *kwenda* (mennä), *kuwa* (olla).

Useissa kielissä *olla*-verbin preesensmuoto *'on'* on poikkeuksellinen. Ruotsissa *'olla – on'* sanotta *att vara – är*; englannissa *to be – am, are, is*; saksassa *zu sein – bin, bist, ist* jne. Venäjässä *olla*-verbiä ei yleensä käytetä ollenkaan preesensissä. Suahilissa *'on'* ilmaisemiseen käytetään sanaa *ni*.

Ni on taipumaton. Koska se on taipumaton, pitää subjektin (se joka *'on'*) laittaa esille, että lauseen ymmärtää. Esimerkkiluettelossa subjekteina on persoonapronominit.

Mimi ni.	Minä olen.	Sisi ni.	Me olemme.
Wewe ni.	Sinä olet.	Ninyi ni.	Te olette.
Yeye ni.	Hän on.	Wao ni.	He ovat.

Ni-sanan kielteinen muoto on *si*. Myös se on taipumaton
Seuraavassa samat esimerkit kielteisinä

Mimi si.	Minä en ole.	Sisi si.	Me emme ole.
Wewe si.	Sinä et ole.	Ninyi si.	Te ette ole.
Yeye si.	Hän ei ole.	Wao si.	He eivät ole.

Muita esimerkkejä:

Yeye ni daktari mkuu.	Hän on ylilääkäri.
Wewe ni fundi.	Sinä olet ammattimies.
Wao ni mama.	He ovat äitejä.

Imperatiivi (käskymuoto)

Käsky-(tai kehoitus)muoto 'lue', 'istu', 'kirjoita' on suahilissa sama kuin infinitiivi, verbin perusmuoto, ilman ku-tunnusta. Monikossa ('lukekaa', 'istukaa', 'kirjoittakaa') verbin loppu-a muuttuu muotoon *-eni*. Yllä olevat suomen käskymuodot ja muutamaiset muut esimerkit ovat suahiliksi

Soma.	Lue.	Someni.	Lukekaa (infinitiivi kusoma, lukea)
Kaa.	Istu.	Kaeni.	Istukaa (infinitiivi kukaa, istua)
Andika.	Kirjoita.	Andikeni.	Kirjoittakaa (infinitiivi kuandika, kirjoittaa)
Funga.	Sulje.	Fungeni.	Sulkekaa. (infinitiivi kufunga, sulkea)
Fungua.	Avaa.	Fungueni.	Avatkaa (infinitiivi kufungua, avata)
Pika.	Keitä.	Pikeni.	Keittääkää. (infinitiivi kupika, keittää ruokaa)
Nunua.	Osta.	Nunueni.	Ostakaa. (infinitiivi kununua, ostaa)
Usa.	Myy.	Uzeni.	Myykää. (infinitiivi kuuza, myydä)

Imperatiivissa on muutamia poikkeuksia. Ykstitavuisien verbien infinitiivin tunnus säilyy. Sen lisäksi muutamasta verbistä on poikkeusmuoto;

Kula.	Syö.	Kuleni.	Syökää. (infinitiivi kula)
Kunywa.	Juo.	Kunyweni.	Juokaa. (infinitiivi kunywa)
Nenda.	Mene.	Nendeni.	Menkää. (infinitiivi kwenda)
Njoo.	Tule.	Njooni.	Tulkaa. (infinitiivi kuja)
Lete.	Tuo.	Leteni.	Tuokaa. (infinitiivi kuleta).

Verbin aikamuotoharjoituksena on seuraava kappale, joka on peräisin Tansanian peruskoulun ala-asteen lukemistosta.

Juma na Rozi wanakaa nyumbani leo.
Juma anachota maji.
Anaweka ndoo jikoni.
Halafu analeta kuni.
Anaweka kuni karibu na jiko.
Rozi anafagia chumba.
Anatupa takataka. Halafu anasafisha madirisha.
Anafuta vumbi.
Mama anafurahi.
Anasema, "Baba anakuja".

Anarudi kazini.
Nawa mikono. "Karibuni chakula."
Wote wanasema, "Asante, mama."
Rozi anakula chakula polepole.
Juma anakula upesi.
Mama anasema,
"Juma na Rozi ni watoto wema.
Wamefanya kazi nyumbani leo."
Baba anasema, "Kweli ni watoto wema sana."

Kuva: Georg Pimenoff

Sanasto

-kaa	istua, asua, oleskella	vumbi	pöly
leo	tänään	-furahi	iloita
-chota	hakea vettä	-sema	sanoa
maji	vesi	kuja	tulla
ndoo	ämpäri	-rudi	palata
-leta	hakea, ottaa mukaansa	kazi	työ
kuni	polttopuut	kazini	töissä, töistä
-weka	asettaa	-nawa	pestä kädet, pestä kasvot
karibu na	lähelle, lähellä	mkono	käsi
jiko	keittiö, keitin	mikono	kädet
-fagia	lakaista	chakula	ruoka
chumba	huone	wote	kaikki, kaikki he (tässä 'molemmat')
vyumba	huoneet	polepole	hitaasti
-tupa	heittää	upesi	nopeasti
takataka	roskat, jätteet	mtoto	lapsi
halafu	sitten	watoto	lapset
-safisha	puhdistaa	wema	hyviä (vartalo <ema)
dirisha	ikkuna	-fanya	tehdä
madirisha	ikkunat	nyumba	koti
-futa	pyyhkiä pois, pölyttää	nyumbani	kotona
		kweli	todella, tosiaan

Ruahan peruskoulun oppilaat kirjoittavat

Ruahan kylä sijaitsee Suuri Ruahan varrella Morogoron läänissä Kilosan piirikunnassa, mutta nimi Kilombero määrittelee Ruahan sijainnin paremmin kuin Kilosa. Tämä johtuu siitä, että Ruahassa on Kilomberon sokeritehtaat K 1 ja K 2. Ruaha on suuri kylä, lähes kaupunki, asukkaita on yli 10 000. Ruahassa on myös Tansanian sähköyhtiön Tanescon vesivoimala, mm. Dar es Salaam ja Morogoro saavat sähkönsä Ruahasta.

Ruahan koulu on yksi kylän kouluista. Seuraavat aineet on valikoima noin 60 aineen joukosta. Ne on kirjoitettu syksyllä 1998. Muutamia huomautuksia aineissa esiintyviin ilmaisuihin:

- välituntimerkki annetaan lyömällä kepillä autonpyörän vanteeseen
- mchicha on pinaatinsukuinen vihannes, jota oppilaat viljelevät koulun tulonlähteeksi
- 'hakea kouluvihkot ja tehdä läksyt' oppilailla ei ole oppikirjoja kotona, läksyt luetaan vihkoihin tehdyistä muistiinpanoista
- netball on koripalloa muistuttava suosittu tyttöjen peli
- sekondari peruskoulun jälkeinen koulu joka vastaa suunnilleen meidän peruskoulumme 8. -9. luokkaa ja osaa lukioista

Elämäntilanteeni (viidesluokkalaisen aine)

Kotona meillä on tiilitalo, meillä on puutarha, jossa on erilaisia vihanneksia. Isäni on maanviljelijä ja äitini on mattojen punoja. Minulla on pikkusisaruksia, joista yksi on koulussa ensimmäisellä luokalla, yksi neljännellä, yksi ei ole vielä koulussa ja yksi olen minä. Minä pidän pikkuisteni opettamisesta ja he pitävät oppimisesta. Meidän koulussa on 625 oppilasta, meidän luokassa on 70 oppilasta. Me kaikki olemme iloisia, että olemme yhdessä.

Kun lähden kotoa, menen kouluun, kun tulen kouluun meillä on nimenhuuto ja sitten järjestäjä pyytää meitä tervehtimään opettajia ja sitten järjestäjät pyytävät meitä: -Siivotkaa piha. Minä lakaisen alueeni ja kun olen tehnyt sen, kelloa lyödään ja menemme luokkiin. Meillä on kolme opituntia. Tasan kello kymmenen menemme välitunnille. Sitten kun taas kelloa lyödään, menemme luokkiin. Meillä on välitunti kello 20 yli 12 ja luokkiin menemme 20 vaille yksi. Tasan kello kaksi meillä on lyhyt välitunti ja sitten puoli kolme menemme kotiin. Kun olen tullut kotiin, minä ja pikkuiset syömme ja kun olen lopettanut syömisen, sanon isälle, että vihkoni on lopussa, kun kirjoitan tänään, niin huomenna se on täynnä. Siksi isä sanoo minulle, että kirjoita tänään ja huomenna sitten sinä saat vihkon. Olen hyvin iloinen ja kiitän isää, kun hän sanoo, että osta vihko. Menen äidin luo ja sanon, että menen koululle. Kun olen tullut sinne, kastelen mchicha-tarhaani. Kello viideltä tulen takaisin kotiin. Kun tulen kotiin, ruoka on valmista ja menen sisälle äidin kanssa. Äiti sanoo minulle, että mene syömään iltaruokaa. Minä kutsun pikkuiset ja me menemme syömään illallista. Minä haen kouluvihkoni ja luen läksyni ja sen jälkeen menen nukkumaan. Kun herään harjaan hampaini, lakaisen pihan ja kun olen tehnyt sen, pesen astiat ja sen jälkeen laitan teetä ja kun olen lopettanut menen...

Elämäntilanteeni

(viidesluokkalaisen aine)

Meillä kotona on savitalo, talossa on peltikatto. Isäni on hallituksen palveluksessa. Äiti käy kauppaa. Meillä kotona on kuusi lasta, kolme minua nuorempaa, ja meitä sisaria kaksi. Meidän elämä on hyvää. Vanhin sisareni on myyjänä baarissa, toinen sisareni on myymässä hotellissa. Minä käyn vielä koulua. Meillä kotona asuu myös isän sisar. Hän on oikein hauska ihminen, hän tykkää kovasti iltaruoaan jälkeen kertoa meille menneistä tapahtumista, kertoa satuja ja arvoituksia.

Meidän koulussa opetus on hyvää, rakenukset ovat keskitasoa. Meidän koulussa on oppilaista seuraavasti: poikia 300 ja tyttöjä 325, yhteensä meitä oppilaita on 625. Meidän koulussa harrastetaan kovasti netballia, jalkapalloa ja kuoroa ja näyttelmistä ja mchicha-tarhan viljelemistä. Meidän koululla on paljon puita ja meidän koulun alue on oikein pieni. Ja meidän pulpetit ovat pieniä. Koulussa on yhdeksän luokahuonetta ja kaksi opettajainhuonetta, johtajaopettajan huone ja muiden opettajien huone. Meillä on opettajia, viisi miestä ja kymmenen naista, yhteensä viisitoista. Meidän viidennessä luokassa on 70 oppilasta. Me kaikki tykkäämme koulunkäynnistä. Meillä on matematiikkaa, suahilia, englantia, biologiaa, maataloutta, maantiedettä, historiaa, kansalaistaitoa ja taideaineita.

Jokapäiväiset työni:

Aamulla kun herään, tervehdin kunnioittavasti vanhempiani, toiseksi lakaisen pihan, kolmanneksi harjaan hampaani ja pesen kasvoni. Kun olen lopettanut peseytymisen, laitan vettä kiehumaan ja kun se kiehuu, laitan teetä joukkoon. Kun olen laittanut sitä, juon teetä ja kun olen lopettanut

teen juomisen, menen kouluun ehtiäkseni nimenhuutoon. Tulen ajoissa nimenhuutoon, lakaisen alueeni, joka on annettu minulle, kastelen jotta pöly ei nousisi. Kun olen kastellut alueeni, menen vihannestartahaani kastelemaan, kastelen ja kitken rikkaruohot. Kello 12 lyödään välituntimerkki, 20 yli 12 menemme luokkiin ja jatkamme tunteja kunnes kello tulee tasan kaksi. Menemme kotiin, kun olen tullut kotiin, syön ja kun olen syönyt, jatkan tavallisia tehtäviäni.

Suunnitelmani elämässä: luotan siihen, että menen sekondariin ja että minusta tulee sairaanhoitaja ja kun saan ensimmäisen palkkani, ostan äidille vaatteita ja autan vanhempiani niin kuin he ovat pitäneet minusta huolta kun minä vielä olen opiskelemassa. Minä pidän heistä hyvää huolta enkä kiusaa heitä. Minä rakastan heitä. Ja minä rakastan myös sukulaisiani ja tovereitani mahdollisuuksieni mukaan, rokotan heitä hyvin, en ole ylpeä. Minusta tulee vanhempieni ilo, minä ostan heille kauniita vaatteita niin kuin he ostivat minulle kun olin pieni.

Ainel kirjoitelma

Ruth Philbeth, 7 B-luokka

Olen viisitoistavuotias tyttö, asun Ruaha Bssä, meidän kotimme on kaunis ja meidän elämämme on keskivertoista. Meillä hoidetaan vuohia, joista saamme lihaa ja rahaa kun myymme niitä. Meillä hoidetaan myös kanoja, joista saamme myös lihaa ja munia. Meillä on kaksi savitaloa, toisessa asumme itse ja toisen olemme vuokranneet. Meillä on kaksi riisipeltoa ja muutama banaanipuu.

Meidän koulu on kaunis ja koulussa on hyvä järjestys tunneilla. Opettajat myös opettavat meitä erittäin hyvin ja järjestyksen puolesta suunnitellulla tavalla. Meillä on välitunteja ulkona ja tunteja. Oppitunteja on enemmän kuin välitunteja. Kaiken kaikkiaan elämä koulussa ilahduttaa minua ja opettajat ponnistelevat kovasti meidän opettamisessa.

Aamulla kun herään. Lakaisen pihan ja haen vettä ja vien sitä pesuhuoneeseen ja sitten juon teetä ja kun se on juotu, puen päälleni (kouluvaatteet) ja kiirehdin kouluun. Kun tunnit ovat loppuneet, palaan kotiin, kun olen tullut sinne vaihdan vaatteet ja menen peseytymään ja sen jälkeen syön päiväruokaa ja sitten menen torille ostamaan tarvikkeita illaksi, palaan ja laitan ruokaa ja sen tehtyäni pesen pikkusisaruksen ja myöhemmin menen itse pesulle. Kun olemme syöneet, minä vain luen läksyjä tai joinakin päivinä me mennään ystävieni kanssa juttelemaan.

Tulevaisuudensuunnitelmani on käydä koulua, jos en onnistu, ryhdyän ompelijaksi, koska pidän paljon siitä työstä. Jos minulle ei suoda koulunkäyntiä, teen kovasti työtä maanviljelyksessä ja autan vanhempiani sitten myöhemmin.

Ainel kirjoitelma,

7 C-luokkalainen poika

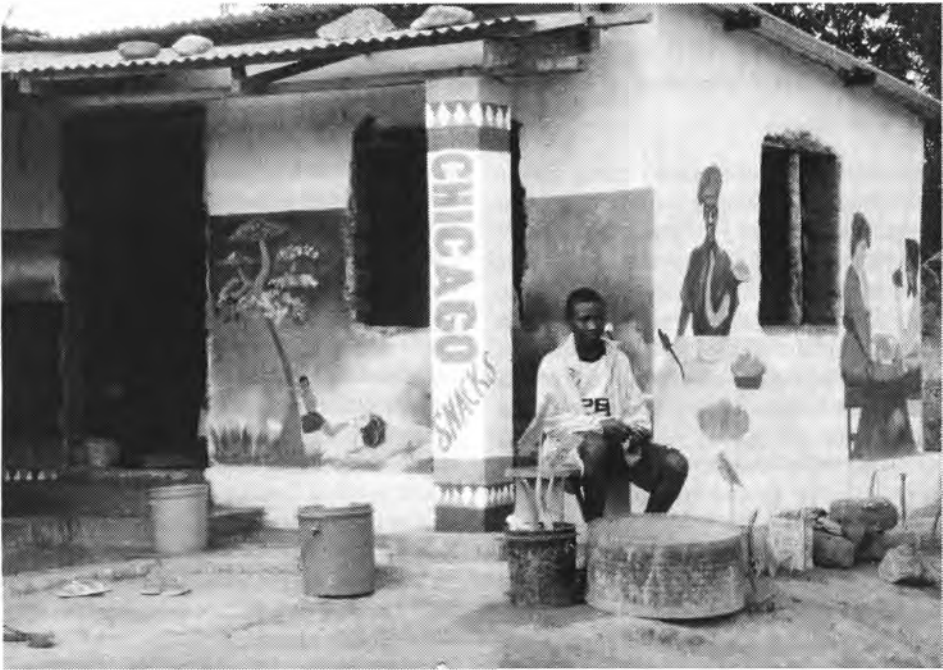
Minä olen poika, jolla on ikää 17 vuotta. Tilanne minun kotonani ei ole kovin huono. Ympäristö on avara ja meidän talon kunto on keskivertoinen, on neljä huonetta ja perheessä on kuusi ihmistä. Me syöme, juomme ja pesemme ilman minkäänlaisia vaikeuksia.

Meidän koulu on hyvä, siellä on opettajia, jotka tekevät ahkerasti työtä ilman mitään vaikeuksia. He opettavat meitä hyvällä sydämellä ja selittävät meille aina kun erehdymme. Mutta koululla on vaikeuksia, koska oppilaiden käymälöissä ei ole ovia, itse koulussa ei ole ovia eikä ikkunoita. Vaikka koululla on erilaisia hankkeita rahan hankkimiseksi, niin rahanhankinnan hede-
delmät eivät ole nähtävissä.

Jokapäiväiset tehtäväni eivät ole kovin monet. Aamulla herään ja pesen kasvoni, harjaan hampaani, sitten syön velliä tai juon teetä ja myöhemmin menen kouluun. Olen koulussa kello kahteentoista asti, silloin tosiaan palaan kotiin syömään päiväruokaa. Myöhemmin palaan takaisin kouluun ja olen tunneilla kello kolmeen saakka ja menen takaisin kotiin lopullisesti. Kotityöni on lukea läksyt ja myös mennä aikaisin nukkumaan seuraavan koulupäivän takia.

Tulevaisuudensuunnitelmani: luotan siihen, että kokeeni menevät minulta hyvin, kun yritän kovasti niin että pääsen sekondarin ja kun olen lopettanut sekondarin, menisin opiskelemaan autonkuljettajaksi ilman muuta, koska tykkään tulla autonkuljettajaksi tai mekaanikoksi. Niinpä tulevaisuudessa toivon voivani tehdä työtä autonkuljettajana tai kaikenlaisten autojen valmistajana.

Suomennos Elina Puhto

Kotini on kioskini, kuva: Georg Pimenoff

UHUSIANO r.y:n TOIMINTASUUNNITELMA vuodelle 2000

YLEISTÄ

Uhusiano r.y. on suomalais-tansanialaista kehitysyhteistyötä lähinnä Morongoron alueella tekevin kansalaisjärjestöjen kattojärjestö.

Uhusianon toiminnan painopisteitä kehitetään ajankohtaisten tarpeiden mukaan. Toimintaa jatketaan ja tehostetaan kehitysyhteistyötä tekevien kansalaisjärjestöjen ja muiden yhteisöjen kanssa. Vuosittain laaditaan toimintakalenteri, johon kirjataan

hallituksen kokoukset, muut tapahtumat ja toiminnot sekä niiden vastuuhenkilöt.

HALLINTO

Uhusiano r.y.:n toimintaa johtaa hallitus, johon kuuluu puheenjohtaja, kahdeksan varsinaista jäsentä ja kahdeksan varajäsentä. Hallituksen toimikausi on kalenterivuosi.

Hallituksen kokousten lisäksi pidetään viralliset syys- ja kevätkokoukset. Kaikki

Kuva: Georg Pimenoff

kokoukset ovat avoimia Uhusianon jäsenille. Hallitus voi nimetä työryhmiä tai valiokuntia tarpeen mukaan järjestön jäsenten keskuudesta.

HANKE

Suomalas-tansanilaisten NGO-projektien koulutus, koordinointi ja tiedottaminen

Koulutus

Koulutustoimintaa jatketaan sekä Suomessa että Tansaniassa. Koulutuksen tavoitteena on parantaa tiedon tasoa, toiminnan ja työn laatua kehittämällä hankesuunnittelua, -toteutusta, -seurantaa, -arviointia sekä paikallista taloudenhoitoa.

*Koulutus Suomessa

Uhusianon yhdeksäs perinteinen Morogoro-seminaari järjestetään elokuussa Viitta-

kiven opistossa Hauholla. Tansaniaan läheville kehitysyhteistyöntekijöille järjestetään valmennuskoulutusta yhteistyössä lisälmen Nuorison Tuki r.y:n ja Viittakiven Tuki r.y:n kanssa. Uhusianon ja sen jäsenjärjestöjen jäsenille järjestetään mm. hankesuunnitteluun liittyvää koulutusta.

* Koulutus Tansaniassa

Hankesuunnittelun jatkokurssi järjestetään Morongorossa yhteistyössä Kepan, Kyon ja Hedecin kanssa.

Uhusianon 10-vuotisjuhlaseminaari pidetään Morongorossa kesällä 2000. Seminaarin yhteydessä järjestetään taloudenhoitoon liittyvää koulutusta paikallisille ihmisille sekä suunnitellaan yhdessä tansanilaisten NGO:n kanssa uusia yhteistyömuotoja ja hankkeita.

Koordinointi

Tansaniassa tapahtuvassa koordinoinnissa käytetään edelleen Kepan yhteystoimistojen palveluita.

Suomessa tapahtuvaa koordinointia tehostetaan.

Tiedottaminen

Tiedotuslehden toimittamista jatketaan. Tavoitteena on kaksi lehteä vuodessa.

Tehdään ajankohtaistettu kolmikielinen esite Uhusianosta.

TIEDOTUSHANKKEET

Sanakirja

Suomi-suahili-suomi -sanakirjan toimittamista jatketaan. Vuoden 1999 aikana toimitettiin suomenkilisiä vastineita sanoille k-kirjaimeen asti. Vuoden 2000 aikana on tarkoitus saada suahili-suomi ja suomi-suahili -osat toimitetuiksi valmiiksi.

Varoja on anottu kehitysyhteistyöosaston tiedotusmäärärahoista ja mm. Suomen kulttuurirahastolta.

Helsingin yliopiston Aasian ja Afrikan kielten ja kulttuurien laitos on antanut käyttöön suahilin tietokannan ja avustanut toimittajien rekrytoinnissa.

Morogoro-kirja

Valmistelua jatketaan ottamalla yhteyksiä tasnsanialaisiin kirjoittajiin.

JÄSENASIAT

Jäsenhankintaa jatketaan, tavoitteena on saada uusia järjestöjä ja kouluja mukaan Uhusianon toimintaan.

Virallisten kokousten yhteyteen ja tarvittaessa muulloinkin järjestetään jäsenille kehitysyhteistyö- ja kulttuurihenkisiä tapahtumia.

TIEDOTUSTOIMINTA

Tehostetaan sisäistä tiedottamista lisäämällä jäsenkirjaiden ja järjestötiedotteiden määrää. Lisätään ulospäin suuntautuvaa tiedottamista Uhusianon ja sen jäsenjärjestöjen toiminnasta lähettämällä esim. kirjoituksia tiedotusvälineille.

Tehdään WWW-kotisivut.

Laaditaan Uhusianon 10-vuotiskertomus.

TALOUS

Vuodelle 2000 Uhusiano on anonut Ulkoministeriön kehitysyhteistyömäärärahoja projektin (koulutus, koordinointi ja tiedottaminen) lisäksi auton hankintaan sekä tiedotusmäärärahoja sanakirjatyön jatkamiseen ja Morongorokirjan julkaisemiseen. Omarahoitusosuus projektin kokonaistalannuksista on 20 %, josta vähintään 10 % pitää olla rahallista omavastuuta ja loput ns. talkootyötä.

Tiedotushankkeissa ei ole määriteltä oma-rahoidusosuutta.

Uhusianon muu toiminta perustuu jäsenmaksutuloihin. Toimintansa tukemiseksi järjestö voi anoa avustuksia ja ottaa vastaan lahjoituksia.

Hanke-ehdotus vapaasti järjestöjen käyttöön:

Kontti täyteen
malarialääkkeitä ja
kondomeja ja lähetys
Tansaniaan, jossa jakelu
koko maahan...

**Uluguru-vuorilla kerrotaan
että on ihmisiä jotka uskovat
että savu
auttaa pilviä tuomaan sateen**

**Ei satoa ilman sadetta
ei sadetta ilman pilviä
ei pilviä ilman savua
ei savua ilman tulta**

**ja me kauhistelemme
– tupakka hampaissa –
kun vuorilla palaa**

bv

Haraka haraka haina baraka.
Kiireellä ei ole siunausta.

Akili ni mali.
Järki on rikkautta.

Dalili ya mvua ni mawingu.
Pilvet ovat sateen enne.

Kupata ndege wawili kwa jiwe moja.
Saada kaksi lintua yhdellä kivellä.

Damu ninzito kuliko maji.
Veri on vettä painavampaa.

Kidole kimoja hakivunji chawa.
Ei yksi sormi täitä litistä.

Kuva: Georg Pimenoff

USUHIANO R.Y.:N HALLITUS 2000

Heli Pimenoff (puh.joht.) Äetsän kehityskaaseura r.y.	Stakes, PL 220 00531 Helsinki	050-339 5788 t. 09-3967 2040, <u>s-posti: heli.pimenoff@stakes.fi</u>
Heikki Pietiläinen (varapj) Iisalmen Nuorison Tuki r.y.	Majavankatu 5 74130 Iisalmi	017-825 003 050-301 4663, <u>s-posti: petilainen@mailexcite.com</u>
Paula Kuusipalo (siht.) Viittakiven Tuki r.y.	Mannerheimint. 94 B 44 00250 Helsinki	k. 09-458 3835 050-5819 623, <u>paula.kuusipalo@kolumbus.fi</u>
Sinikka Malkamäki TSL:n Vammalan osasto r.y.	Kontinkustaantie 38300 Kiikka	k. 03-513 5263
Elina Puhto Viittakiven Tuki r.y.	Orapihlajatie 14 B 35 00320 Helsinki	k. 09-587 9454 t. 09-4774 1823, <u>s-posti: puhto@Soft.Home.net</u>
Antti Rajakorpi Äetsän s. kehityskaaseura ry	Peuratie 5 38200 Vammala,	040-516 7574 <u>s-posti: antti.rajakorpi@oph.fi</u>
Leena Salminen Vaasan kehityskaaseura r.y.	Vaasan kaupungin- kirjasto, maakuntakirjasto 65101 Vaasa	040-524 9998 k. 06-312 5593, <u>s-posti: leena.salminen@vaasa.fi</u>
Hannele Tams Iisalmen Nuorison Tuki r.y.	Kivirannantie 32 74130 Iisalmi	040-537 2240 t. 017-814 243, <u>s-posti: ideco@nettilinja.fi</u>
Jaakko Tuomi Vanhustyön keskusliitto r.y.	Raatimiehenkatu 8 53100 Lappeenranta	040-530 1934, fax 05-4513 612 <u>s-posti: Jaakko.Tuomi@saunalahti.fi</u>

VARAJÄSENET

Sirpa Evwaraye
Vaasan kehityskaaseura r.y.

Karhantie 6 A 13
65350 VAASA

k. 06-3169 728, t. 06-325 1718
t. 06-325 1718, fax 06-325 1702
s-posti: sirpa.evwaraye@vaasa.fi

Ulla Hepola
Tampereen Kotitalousoppilait.

Selininkatu 1 B 5
33240 Tampere

050-222 1898

Ilpo Korkalo

Kunnallissair.t. 48bC 27
20810 Turku,

k. 02-244 8518
s-posti: ilpo.korkalo@pp.inet.fi

Heli Niskanen

Pöökintanhua 1
38220 Stormi

k. 03-515 5452
050-551 4053
s-posti: heli_niskanen@artic.net

Jari Marttila
Iisalmen Nuorison Tuki r.y.

Kivirannantie 32
74130 Iisalmi

t. 017-814 243
s-posti: kehypaja@nettilinja.fi

Satu Reunanen
Karkun Isku r.y.

Torstinmäentie 43
38100 Karkku

040-515 6104
k. 03-513 4162

Outi-Leena Uotila
Äetsän s. kehityskaaseura r.y.

Tyrväänkyläntie 627
38200 Vammala

k. 03-514 3536

Nora Witans
Viittakiven Tuki r.y.

Kilonrinne 10 E 108
02610 Espoo

040-7000 362

TALOUDENHOITAJA
Marja-Liisa Männistö
Karkun Isku r.y.

Hahmajärventie 166
38490 Haukijärvi

050-3540 635
t. 03-345 7151, fax 03-3713 123
s-posti: marjaliisa.mannisto@lpkky.fi

TIEDOTTAJA, EDUSTAJA KEPAN HALLITUKSESSA

Kaarlo Koskimies
Vaasan kehityskaaseura r.y.

Huvilakatu 9
65200 Vaasa

k. 06-317 2164
s-posti: k.koskimies@pp.inet.fi

UHSIANO RY

toimitus

Elina Puhto

Orapihajaite 14 B 35

00320 Helsinki

2

Marja-Liisa Männistö

Hahmajärventie 166

38490 HAUKIJÄRVI